

Лекција 3

На које начине се људи разликују?

Колико су различите људске потребе?

Васпитно-образовни циљеви	Ученици су у стању да: <ul style="list-style-type: none"> - препознају разлоге зашто неки људи имају неједнак приступ образовању; - схвате границе равноправности у ширим заједницама; - разумеју ко дели одговорност за превазилажење баријера равноправности.
Задачи	Ученици критички анализирају хипотетичку ситуацију бавећи се кључним појмовима. Ученици примењују кључне принципе на своју сопствену друштвену ситуацију. Ученици расправљају о кључним питањима која се јављају у лекцији. Ученици пишу писмени задатак.
Наставна средства	Копије приче. Наставни листови 3.2 и 3.3.
Методe	Критичко размишљање. Дискусија. Развијање писаног аргумента.

Кључни појмови

Разноликост: Разноликост не постоји само у вези с етничком припадношћу или националношћу, већ постоје и многе друге које раздвајају људе и које могу бити узрок озбиљних друштвених разлика, нарочито ако они у већини или они који имају власт и утицај услед мањка разумевања или саосећања, не раде ништа да поправе ситуацију.

Равноправност: Постоје две основне врсте једнакости – равноправност у шансама или равноправност у исходу. Могуће је свима пружити једнаке шансе (на пример да иду у школу), али ако се не превазиђу неке препреке (као што је инвалидитет), ова прилика некима може бити ускраћена. Једнакост исхода за циљ има да дозволи сваком детету да се школује без обзира да ли је то дете са одређеним сметњама.

Дискриминација: Понашати се према некоме неправедно на основу расе, рода, сексуалне опредељености, година, веровања, итд.

Ток часа

Наставник чита ученицима причу (наставни лист 3.2). Ова прича садржи низ комплексних питања, која могу да промакну пажњи ученика ако је не слушају пажљиво. Наставник дели наставни лист 3.3 и објашњава задатак.

Ученици раде у пару како би открили што више проблема са којима се суочава особље колеџа „Хоуп“. То записују у облику белешки у прву колону наставног листића („Проблеми“). Затим предлажу начине на које би се могући проблеми решили („Решења“), а у трећу колону („Одговорности“) додају онога за кога мисле да је одговоран да та решења спроведе. Последња колона може да остане празна до следеће етапе.

Ученици затим презентују, упоређују и расправљају о својим резултатима. Као додаток ученичким презентацијама, неки ученици би требало да припреме флип-чарт таблу с истим обрасцем као на листићу за ученике. Ако постоји графоскоп, материјал се може копирати на фолије које попуњавају парови.

Дискусија у одељењу

Наставник и ученици могу поставити нека од следећих питања:

- Да ли мислите да је директорица постигла свој циљ односећи се према сваком ученику подједнако?
- Да ли мислите да је директорица требало да поштује вредности родитеља избеглица и одвојено подучава дечаке и девојчице? Размислите о аргументима за и против.
- Да ли би било боље да су децу-избеглице учили одвојено од осталих ученика? Наведите предности и недостатке сваког приступа, прво за ученике, а затим за ширу заједницу.

Ученици би требало да имају довољно времена да детаљно обраде једно питање, а не да расправљају о свима. Важно је да разумеју да у плуралистичким друштвима људи имају различите потребе, а то може да доведе до сукоба. Због тога је важно да се на поштен начин реше ти сукоби, водећи рачуна о свим појединцима и групама (за више детаља о решавању сукоба види четврту наставну целину). У овом случају школа се може посматрати као микро-заједница у којој млади грађани наилазе на исту врсту проблема који постоје и у заједници као целини.

Следећа питања показују колико је важно ово проучавање. За даље проучавање ће бити потребан додатан час.

Колико су различите образовне потребе деце ?

Кључна питања на која ученици морају да одговоре су, наравно, а) како се носити с овим проблемима и б) да ли би школа требало да игнорише неке од њих (ако да, зашто).

На ова питања је могуће одговорити на два начина: прво, разматрањем на чије ће потребе утицати решавање или игнорисање неког проблема, и друго, идентификујући оне проблеме које може решити школска заједница.

Следећи први начин, ученици ће боље разумети посебне потребе избеглица (и локалних ученика) ако размотре следеће питање: „Која су људска или дечија права ускраћена деци избеглицама?“

Ево неколико категорија образовних потреба. Ученици би требало да пронађу примере следећих потреба и да их запишу у четврту колону наставног листића:

- емоционалне;
- потребе за учењем;
- верске;
- културне;
- језичке;
- физичке.

За сваку категорију ученици морају дати своје примере и о њима поразговарати.

Одговорност и њене границе

Конкретна питања која су се појавила у причи треба да воде до једне општије расправе о једнаким правима и образовању. Ту ће помоћи следећа питања:

- Колико је лако обезбедити најбоље образовање сваком детету, према његовим или њеним специфичним предиспозицијама и потребама?
- Шта може школа да уради и који проблеми захтевају подршку споља, на пример, додатно финансирање од стране локалне администрације?

Ученици овде следе други начин, а анализа води до важног закључка-типично, сложена питања се не могу решити само једним кораком, што у овом случају значи, на пример, проширивањем школе, запошљавањем посебно обученог кадра, итд. Такве мере образовне реформе би биле веома пожељне, али оне могу да се никада не десе јер зависе од политичких одлука (нпр. како расподелити новац добијен од пореза) о којима одлучују други, локално градско веће или министарство просвете. Људи који размишљају само у правцу предузимања тако, наоко радикалног корака, у ствари, могу завршити, а да ништа не направе осим да пребаце кривицу на друге. С друге стране, ствари се могу побољшати и предузимањем малих корака, што у овом случају значи фокусирати се на оне проблеме које директорица, наставник, ученици или родитељи могу сутра да реше ако желе, или ако се сложе.

Овде је важна трећа колона из наставног листића. Ко је одговоран, тј. ко има моћ да нешто промени? Ученици расправљају, да ли су мали кораци (побољшања унутар школске заједнице) довољни, и где су њихова ограничења. Такође могу размишљати о комбинацији малих, краткорочних корака, те већих корака који захтевају више времена. И овде, поново „школа је живот“, једно микро-друштво. Расправа о стратегијама за развој школе уводи ученике у размишљање о политичком одлучивању и стратешком планирању.

Школа је живот

Ученици могу да упореде колеџ „Хоуп“ са ситуацијом у њиховој школи користећи следећу идеју:

„На које препреке у образовању наилазе неки ученици у вашој школи? Шта мислите, ко би требало да се бави овим потребама (влада, директор, запослени или ученици)?“

За решавање овог питања могуће је применити различите методе. То може бити предмет дискусије с целим одељењем, пројекат-интервју с ученицима или се може повезати с пројектом школских новина (видети пету наставну целину).

Писмени задатак

У процесу организовања наставе и учења, важно је бити сигуран да су ученици разумели и да могу да примене оно што су научили. Један од начина да се то оствари јесте да се целокупна дискусија повеже с писменим задатком. То пружа могућност ученицима да размисле о питањима о којима се расправљало у пленарном делу, а може бити посебно корисно за спорије и темељније ученике, који често остају тихи у расправи иако у ствари имају много тога да кажу. Наставник мора да одлучи која тема најбоље одговара нивоу размишљања и разумевања ученика. Може бити довољно да ученици понове расправу и да дају свој властити суд. У захтевнијој вежби, ученици могу да повежу људска права и/или питања неједнакости у друштву, нпр.:

„Европска конвенција о људским правима и Конвенција о правима детета наводе да је дужност владе јадне земље да сваком детету обезбеди школовање и образовање.

- Да ли мислите да је школа испунила ову обавезу? (објасните)

- Шта је потребно да би деца добила образовање које заслужују?
- Шта мислите, чија је дужност да то обезбеди?
- Које друге области живота трпе као резултат неравноправности у друштву?”

Могући резултат одељењске дискусије

Помоћ за колеџ „Хоуп“

Проблеми	Решења	Одговорни	Образовне потребе
(1) Деца избеглице			
Језички проблеми	Посебни курсеви	Директорица, Општинско веће	Језичке
Дечак не говори	Терапија, индивидуална настава	Савет: директорица наставник	Језичке, емоционалне
Девојчица не може да хода	Медицински третман, Посебна настава, Савети за родитеље		Физичке
(2) Баци из места, избеглице и локални ученици			
Вршњачко насиље, задиривање Банда Претње Гуча, повређен дечак	Расправа у разреду Правила понашања Ученички надзор/мониторинг	Наставници Ученици Родитељи	Емоционалне Друштвене Ставови и вредности
(3) Наставници			
Не могу да се брину за избеглице и локалне ученике	Мања одељења Настава по сменама Више наставника	Локално веће	За учењем Језичке Културолошке Верске
(4) Родитељи			
Желе одвојене часове за дечаке и девојчице	„Не”? „ОК”?	?	Културолошке Верске